

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 723/2021-36

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Rudolf Manik PhD., MBA, MHA – ADVOKÁT s. r. o., Masarykova 2, Košice, proti postupu Okresného súdu Košice II v konaní sp. zn. 43C/13/2011 po náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 393/2017 z 9. októbra 2017 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Košice II v konaní sp. zn. 43C/13/2011 po náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 393/2017 z 9. októbra 2017 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie **1 000 eur**, ktoré **je** Okresný súd Košice II **povinný** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky **ukladá** do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia zaplatiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľky **410,92 eur** jej ustanovenému právnomu zástupcovi s tým, že tieto trovy **410,92 eur je** Okresný súd Košice II **povinný nahradiť** Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 4. novembra 2021 po jej doplnení z 27. januára 2022 a čiastočnom odmietnutí uznesením ústavného súdu z 10. februára 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

postupom okresného súdu v civilnom spore po predchádzajúcom náleze ústavného súdu. Sťažovateľka žiada prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov a finančné zadost'učinenie 25 000 eur.

II.

2. Sťažovateľka je od januára 2011 žalovaná o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Ústavný súd už nálezom z 9. októbra 2017 vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných prietáhov a priznal jej finančné zadost'učinenie 2 200 eur.

3. Okresný súd po náleze ústavného súdu zrušil na žiadosť advokátky sťažovateľky z dôvodu jej účasti na seminári pojednávajúce nariadené na 13. november 2017 a nariadil pojednávajúce na 29. január 2018. Ďalšie pojednávajúce bolo nariadené na 16. apríl 2018. Uznesením z 25. júla 2018 bolo nariadené znalecké dokazovanie znalcom z odboru stavebníctva. Dňa 27. augusta 2018 podala sťažovateľka sťažnosť proti tomu, že jej súd uložil povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania a o jej sťažnosti bolo rozhodnuté 22. januára 2019. Dňa 20. marca 2019 bol spis odoslaný znalcovi, ktorý znalecký posudok súdu doručil 14. augusta 2019. Znalecký posudok bol stranám zaslaný na vyjadrenie 22. augusta 2019. Dňa 15. júna 2020 bolo nariadené pojednávajúce na 10. august 2020. Dňa 6. augusta 2020 podal advokát sťažovateľky námietky proti znaleckému posudku. Ďalšie pojednávajúce bolo nariadené na 5. november 2020, ktoré bolo zrušené z dôvodu opatrení súvisiacich s pandemickou situáciou a nový termín pojednávajúce bol nariadený na 11. marec 2021. Dňa 4. marca 2021 sťažovateľka ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávajúci z pracovných dôvodov a nový termín pojednávajúce bol určený na 23. september 2021. Dňa 19. augusta 2021 požiadala sťažovateľka o odročenie pojednávajúce z dôvodu jej pracovnej zaneprázdnenosti. Ďalšie pojednávajúce sa uskutočnilo 8. novembra 2021 s odročením pojednávajúce na 31. január 2022. Z dôvodu práceneschopnosti sudkyne bol termín pojednávajúce zrušený a ďalšie pojednávajúce bolo nariadené na 25. apríl 2022.

III.

4. Sťažovateľka opisuje priebeh konania a zdôrazňuje, že trvá už do roku 2011, pričom už v roku 2017 podala sťažnosť predsedovi súdu a v roku 2018 žiadala, aby jej vec bola pridelená inému sudcovi. Okresnému súdu vyčíta, že akceptuje obštrukčný postoj žalobcu a to, že neriešil prietahy spôsobené znalcom, ktorý znalecký posudok nevypracoval ani po uplynutí viac ako roka od ustanovenia. Sťažovateľka zdôrazňuje, že konanie sa týka jej bytovej otázky, pretože jej bydlie je hlavným predmetom vyporiadavaného bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Sťažovateľka nepovažuje vec za skutkovo či právne náročnú a dodáva, že obdobné spory trvajú dva až tri roky.

5. Okresný súd uviedol, že to bola práve sťažovateľka, ktorá požiadala o odročenie až troch pojednávajúci, čo nesvedčí o jej snahe o čo najskoršie ukončenie súdneho sporu. Dĺžka konania bola ovplyvnená aj rozhodovaním súdu o sťažnosti sťažovateľky, ktorou namietala preddavok na znalecké dokazovanie. Zo strany súdu boli pojednávajúce odročené z objektívnych dôvodov, a to pre nepriaznivú pandemickú situáciu a pre práceneschopnosť sudkyne. Okresný súd dodal, že pri ustálení rozsahu vyporiadavaného majetku bolo nutné nariadiť znalecké dokazovanie, čo nesvedčí o skutkovej jednoduchosti sporu.

IV.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

7. Hoci po vydaní nález z 9. októbra 2017 okresný súd nariadil pojednávania, v postupe okresného súdu sa opätovne vyskytli obdobia nečinnosti, keď nebol vykonaný žiaden úkon smerujúci k rozhodnutiu. Okresný súd až v roku 2018 vyhodnotil, že je potrebné nariadiť znalecké dokazovanie a znalecký posudok mal k dispozícii 14. augusta 2019. Napriek tomu, že vo veci bolo vykonané rozsiahle dokazovanie vrátane znaleckého posudku, okresný súd nebol schopný doteraz predložené dôkazy vyhodnotiť a rozhodnúť. Osobitne zdĺhavé v trvaní piatich mesiacov bolo rozhodovanie o sťažnosti sťažovateľky proti výroku, ktorým jej súd uložil povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania. To viedlo k tomu, že medzi nariadením znaleckého dokazovania a predložením spisu znalcomi ubehlo takmer osem mesiacov. Ešte dlhšia doba približne jedného roka ubehla medzi dourčením znaleckého posudku a následným nariadením ďalšieho pojednávania. Procesný postup okresného súdu tak nesmeroval k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľky. Ani viac ako štyri roky od predchádzajúceho nález nielenže vo veci nie je rozhodnuté, no je aj zrejmé, že táto dlhá doba bola zmárnená zabezpečením pomerne jednoduchého znaleckého posudku. Takýto prístup je z ústavného hľadiska neprijateľný, čo platí o to viac, že okresnému súdu už bolo prikázané, aby konal bez zbytočných prietáhov. K tomu, že vec doteraz nebola skončená, nepochybne prispelo i správanie sťažovateľky, ktorá viackrát ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaniach, ktoré sa kvôli tomu neuskutočnili. Takisto postup súdu obmedzila pandémia. Procesný postup okresného súdu ani po náleze nesmeroval k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľky. Preto ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ústavnej sťažnosti vyhovel a vyslovil, že postupom okresného súdu bolo porušené právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

8. Nebol dôvod na to, aby bolo podľa čl. 127 ods. 2 ústavy okresnému súdu prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov, keďže tento príkaz bol vyjadrený už v predchádzajúcom náleze.

9. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, keď porušenie základného práva alebo slobody nie je už možné napraviť, a to napríklad zrušením protiústavného rozhodnutia, či opatrenia, prípadne uvedením do pôvodného stavu (I. ÚS 15/02, I. ÚS 139/02, II. ÚS 152/08). Vzhľadom na to, že aj napriek vysloveniu porušenia základného práva sťažovateľky v predchádzajúcom náleze, okresný súd znovu konal tak, že v jeho postupe bola zistená neefektívna činnosť v trvaní približne dvoch rokov, a s ohľadom na konanie sťažovateľky, ktoré prispelo k predĺženiu sporu, bolo sťažovateľke priznané finančné zadosťučinenie 1 000 eur s tým, že v prevyšujúcej časti jej ústavnej sťažnosti vyhovené nebolo.

V.

10. Sťažovateľke bol rozhodnutím ústavného súdu ustanovený právny zástupca, a preto jej žiadne trovy nevznikli. Trovy právneho zastúpenia najprv podľa § 37 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uhradí ustanovenému právnenmu zástupcovi sťažovateľky kancelária ústavného súdu, no vzhľadom na výsledok konania o ústavnej sťažnosti, vychádzajúc z § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde, je tieto trovy povinný okresný súd nahradiť kancelárii ústavného súdu. Výška trov právneho zastúpenia bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2022 je 193,83 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti 2 x 193,83 eur), čo spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 11,63 eur) predstavuje 410,92 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. marca 2022

Peter Straka
predseda senátu